

סיכום עונת יצוא עגבניות שטח-פתוח, 7-1986.

יוסף מזרחי - המכונים למחקר שימושי, אוניברסיטת בן-גוריון.

הקדמה

ברצוני לסכם את שנת ייצוא העגבניות מהשטח הפתוח מהאזורים שטפלנו בהם במסגרת הועדה לייצוא עגבניות שטח פתוח, שעמדתי בראשה. ראשית, אציין שלא עמדנו כלל במשימת הייצוא מהסיבה העיקרית, שהשוק המקומי שילם יותר ולעתים פי 4 ופי 5 מהמחיר המובטח לייצוא. מצב זה לא ישתנה ולא יהיה ייצוא אמיתי, כל עוד שוק מקומי ישלם לחקלאי יותר מייצוא. מאחר והדבר כרוך בחלוקת מכסות ייצור, יש, לדעתי, פתרון פשוט והוא לאפשר לכל מגד שרוצה, לגדל. כך השוק המקומי יהיה רווי ומחירו נמוך מתמורת הייצוא. להלן סקירת עיקרי פעילות בכל אזור והמלצות לשנה הבאה.

בשור

זו שנה שניה ברציפות שנכשלנו בייצוא. לצערי, לא היה שיתוף פעולה מצד החקלאים ובמקרים מסויימים סרבו אפילו למסור דוגמאות פרי לבדיקות איכות. אני ממליץ לא לייצא משם בשנה הבאה אלא רק ובאם תובטח רוויה בשוק המקומי. אני בכל זאת ממליץ (משום הפוטנציאל) להמשיך בניסויים ולהכין את הידע הדרוש לזמן שבו תופעל מערכת הייצוא כדלקמן:

א. המשך טיפוח - לנסות ולהפעיל גם את מטפחי וולקני בנוסף למטפחי הפקולטה הפעילים באזור.

ב. מבחני זנים רק בהדלייה ממבחר הזנים שיציעו המטפחים. אני מאד ממליץ להעזר בצביקה בר, שאמנם עזב את מערכת ההדרכה, אבל בבחירת הזנים לעתיד יש ללמוד מנסיונו.

ג. יש אולי לשקול ביצוע מבחן זני שטח פתוח בהדלייה במבנים של מנהרות גבוהות עם אוורור שיכוסו עם תחילת העונה הקרה ולבחון זאת בהיקף נסיוני.

רמת הנגב

מסתבר שיש עניין באזור, וכנראה יש גם את התנאים לגידול עגבניות סתיו. ראשית, צריך לברר באם יש מתיישבים שמוכנים באמת לעמוד בעול ייצוא. הרגשתי היא, שיש יותר מס שפתיים מנכונות אמת. ואולי תפקיד מו"פ הוא לפתח ידע ואז יירצו יאכלו, לא ירצו לא יאכלו". בשום פנים ואופן אין לפתוח בייצור מסחרי לייצוא, כי אין את הידע הדרוש לכך. הצהרות על מבחני זנים שנערכו שם בעבר לא מלוות בתוצאות שניתן ללמוד מהן שיהו.

המלצתי לפעול ב-3 נושאים:

- א. טיפוח - לפנות אל שתי קבוצות המטפחים, פקולטה ווולקני, שיפעלו בשטח.
- ב. מבחן זנים מסודר. רצוי להפעילו גם במים מליחים מקומיים וגם במים טובים (מוביל).
- ג. נסוי אגרוטכניקה שישווה גידול בשטח פתוח לעומת מבנה זול סגור, ויתכן גם מועדי שתילה.

בכל מקרה, חובה להתייעץ עם יואל דה-מלאך, שלו הנסיון הרב ביותר באזור זה וגם עם ד"ר יורם פוקס, שבדק זני מאכל מהאזור.

ערבה

זהו האזור היחידי, שאני ממליץ ליצא ממנו מסחרית בעונה הקרובה. לאור ישיבת סיכום של צוות העגבניות מיום 24.4.87, המלצותי הן כדלקמן:

- א. לא ייצא משטחים דרומית לחצבה. אחוז העגבניות שעומד בקריטריונים לייצוא נמוך מדי. כנראה שהאקלים אינו יכול להבטיח את האיכות הרצויה בעונה המבוקשת. יש טעם לבצע ניסויים שיפורטו בקטע על הניסויים.

- ב. להשאיר את עידן, כבית אריזה יחידי מרכזי לייצוא. בשטח זה נעשתה עבודה מבורכת ע"י הצוות וראוי לציין במיוחד את גיורא יבלונקה, שלמרות ה"גמגום" בייצוא טיפל במקצועיות ובתשומת לב בכל הבעיות שהתעוררו ויחד עם הצוות פתרן אחת לאחת.

- ג. לא לעבוד יותר בשטח מרוכז. זה איננו מתאים למשק המושבי. רצוי לפתח ולעבוד עם החקלאים, יצואני עגבניות, שיתמחו וירצו לעסוק בענף.